

CRAEGA

Consello Regulador de Agricultura Ecolóxica de Galicia

GUÍA DE PRODUCCIÓN VEXETAL ECOLÓXICA EN GALICIA

CONSELLO REGULADOR DA
AGRICULTURA ECOLÓXICA DE GALICIA
Ronda Emilia Casas Baamonde s/n
(Edificio Multiusos)
27400 Monforte de Lemos (Lugo)
Tel.: 982 405 300
e-mail: craega@craega.es www.craega.es

Guía de produción vexetal ecolóxica de Galicia

Edita: Consello Regulador da Agricultura Ecolóxica de Galicia

Secretario: Javier García Lozano

Dirección Técnica: Manuel María Cancio

Gestor de Calidad: Antonio Eduardo Pérez

Dpto Promoción: Juan Ramón Díaz

CONSELLO REGULADOR DA
AGRICULTURA ECOLÓXICA DE GALICIA
Ronda Emilia Casas Baamonde s/n
(Edificio Multiusos)
27400 Monforte de Lemos (Lugo)
Tel.: 982 405 300
e-mail: craega@craega.es www.craega.es

Introdución	4
Normativa da Produción Vexetal Ecolóxica	5
Nocións Xerais	5
Chan e fertilización	6
Control de pragas e enfermidades	7
Control das malas herbas	8
Sementes e plantas	9
Inscripción da Explotación no CRAEGA	11

Introdución

O noso desexo é que esta guía axude a aqueles produtores de vexetais que estean interesados en inscribirse nos Rexistros do CRAEGA e certificar a súa produción como ecolóxica, esperamos pois solucionar as súas dúbidas sobre o que é a produción vexetal ecolóxica, como está regulada, que condicións debe cumprir e como poder chegar a certificala.

“En termos xerais a produción agraria ecolóxica trátase dun sistema de produción baseado nunha normativa europea propia que ten como obxectivo principal a obtención de alimentos sen utilizar substancias de síntese química (praguicidas, abonos ...) nin organismos modificados xeneticamente e respectando o benestar animal, polo que desta forma contribúese á sustentabilidade dun sistema respectuoso co medio ambiente”

Debemos recalcar que actualmente **o consumo de produtos ecolóxicos segue aumentando** debido á maior esixencia da máxima calidade dos alimentos e a crecente sensibilización social cara a temas ambientais, polo que este produto ao ofrecerse como un produto saudable e de calidade obtén **maior rendibilidade e beneficios económicos**.

En Galicia existen unhas condicións naturais excepcionais para a produción vexetal ecolóxica debido ás súas terras e a súa climatoloxía.

Foto de Min An: <https://www.pexels.com/es-es/foto/fotografia-de-enfoque-superficial-de-hojas-verdes-911804/>

Normativa da Produción Vexetal Ecolóxica

A Normativa que regula o sistema de produción ecolóxica é o **REGULAMENTO (UE) 2018/848 DO PARLAMENTO EUROPEO E DO CONSELLO do 30 de maio de 2018** sobre produción ecolóxica e etiquetaxe dos produtos ecolóxicos, polo que a continuación imos resumir aqueles puntos que afectan á produción vexetal:

Nocións Xerais

A diversidade é moi importante para o funcionamento do ecosistema, pois permite un aproveitamento óptimo dos diferentes recursos que ten á súa disposición, tales como o chan, a auga, o espazo ou a luz. Con todo nos sistemas agrarios téndese a simplificar, mantendo as poucas especies obxecto do cultivo. **Débese mellorar a diversidade** da explotación mediante unha combinación das seguintes técnicas:

- Rotacións: **alternar plantas de diferentes familias** durante os distintos ciclos.
- Asociacións: **cultivar de forma simultánea varias especies** na mesma parcela.
- Sebes: **crear sebes vivos**, poden ser con arbustos, árbores ou, o que é mellor, con ambos.
- Vexetación de marxes: **potenciar que a flora das marxes**, rizaos, acequias, etc. sexa abundante e variada.
- Flora espontánea: **as herbas non sempre son prexudiciais**, en moitos casos achégannos numerosos beneficios como a mellora da diversidade.

Foto de Tom Fisk: <https://www.pexels.com/es-es/foto/fotografia-aerea-de-tierras-de-cultivo-3266777/>

Chan e fertilización

A base da produción agraria é o chan. Os cultivos ecolóxicos, excepto os que se cultivan en auga de forma natural, producíranse en chan vivo, ou en chan vivo mesturado ou fertilizado con materiais e permitidos na produción ecolóxica, en relación co subsolo e a roca nai.

En agricultura ecolóxica non se dá tanta importancia ás necesidades que ten o cultivo como as necesidades que ten o chan, pois **un chan fértil dá boas colleitas** independentemente do cultivo.

“Para conseguilo temos tres técnicas básicas: fertilización, labra e cubertas”

Por tanto a fertilización non busca nutrir directamente ao cultivo senón manter e mellorar a fertilidade, e estimular a actividade biolóxica do chan. Para iso dispónse de diferentes técnicas:

- Abonos orgánicos, **como esterco** (sendo a cantidade máxima a achegar de 170 kg de Nitróxeno por hectárea e ano) **ou compost, restos de colleita** que fornecen nutrientes e melloran a estrutura do chan, etc. **Será obrigatoria a aplicación de esterco de gando ou materia orgánica.**
- **Abonos verdes**, que son cultivos destinados a ser enterrados como abono.
- **Achegas minerais** (só cando existan carencias), procedentes de fontes naturais, como rocas moídas ou **minerais que só sufrisen tratamentos físicos e non químicos**: como arxilas e po de roca, fósforo natural brando e fósforo aluminocálcico, outros minerais de orixe natural como son carbonato de calcio, carbonato de calcio e magnesio, sulfato de magnesio de orixe natural, sulfato de calcio (xeso), xofre elemental, oligoelementos, cloruro de sodio.
- Preparados vexetais a partir de **maceracións de plantas ou extractos de algas.**

Doutra banda poderanse utilizar preparados apropiados a base de microorganismos, que non estean modificados xeneticamente e autorizados na agricultura xeral no Estado membro correspondente, para mellorar o estado xeral do chan ou a dispoñibilidade de nutrientes no chan ou nos cultivos e como activación do compost, cando a necesidade do devandito uso fose recoñecida polo organismo de control ou a autoridade de control.

Na obrigación de incrementar a fertilidade do chan con leguminosas especifícase que teñen que ser cultivo principal nas rotacións. No caso de invernadoiros e cultivos perennes (distintos de forraxes), tamén será necesario incluír cultivos de abono verde e leguminosas a curto prazo e introducir diversidade vexetal.

Control de pragas e enfermidades

A loita contra os parasitos e enfermidades deberá realizarse mediante a **utilización de técnicas preventivas**, como son as seguintes medidas:

- **Seleccionar as variedades e especies máis adecuadas** (adaptadas ao medio, resistentes a pragas e enfermidades).
- Realizar un adecuado **programa de rotacións e asociacións de cultivo** (evitando o monocultivo).
- Levar a cabo un correcto **programa de fertilización** (tendo en conta as condicións do chan).
- **Protexer aos inimigos naturais dos parasitos**, mediante medidas que os favorezan (sebes, niños, diseminación de predadores).

Foto de Pixabay: <https://www.pexels.com/es-es/foto/mariquita-roja-sobre-hierba-verde-35805/>

Cando as medidas preventivas non funcionasen e apareza un perigo inmediato que ameace o cultivo recorrerase ás **medidas de control** (Produtos Fitosanitarios), para iso poderanse utilizar os produtos fitosanitarios seguintes: **substancias de orixe vexetal e animal, microorganismos para o control de pragas, substancias que se utilizan só en trampas e/o dispersores** (deberán impedir a penetración das substancias no medio ambiente, así como o contacto destas coas plantas cultivadas, ademais deberanse recoller unha vez que se utilizaron e eliminaranse de modo seguro) e outras substancias utilizadas tradicionalmente en agricultura.

Todas estas substancias permitidas pola normativa de agricultura ecolóxica aparecen no **anexo I do Regulamento de execución (UE)2021/1165 da Comisión**, descritas cos seus requisitos de composición e condicións de utilización. Admítense explicitamente os coformulantes de produtos fitosanitarios rexistrados de materias activas autorizadas.

Tamén se **permiten técnicas como a biofumigación ou a solarización** para a prevención de danos causados por pragas e malezas. E hai unha lista de produtos para a limpeza e desinfección das instalacións de produción vexetal.

A recolección de vexetais comestibles e das súas partes, que crezan espontaneamente en zonas naturais, forestais e agrícolas consideraranse como un método ecolóxico de produción sempre que:

- Ditas zonas non se someteron, durante os tres anos anteriores á recolección, a ningún tratamento con produtos distintos dos indicados no cadro anterior.
- A recolección non afecte á estabilidade do hábitat natural nin ao mantemento das especies da zona, na que aquela teña lugar.

Control das malas herbas

Na loita contra as malas herbas nos cultivos **non están permitidos os produtos de síntese química como os herbicidas**. As medidas que se utilizarán son as seguintes:

- Medidas de prevención: rotacións de cultivo, falsas sementas, segas repetidas, abonado equilibrado, non deixar o chan espido moito tempo, non deixar que as sementes granen na terra, etc.

- Medidas de control: Desherbado mecánico, térmico, acolchados. (con materiais orgánicos ou plásticos).

Sementes e plantas

Para a produción ecolóxica só se utilizarán sementes ou material de reprodución vexetativa e plántulas que **se produciron mediante o método de produción ecolóxica**, e en ningún caso poderán empregarse organismos modificados xeneticamente, nin produtos obtidos a partir destes.

Con todo poderanse utilizar sementes e material de reprodución vexetativa que non fosen obtidos polo método de produción ecolóxica, previa autorización do CRAEGA, cando non sexa posible obter estes produtos mediante o método ecolóxico.

Neste caso o material utilizado de reprodución **non pode estar tratado con produtos non autorizados na produción ecolóxica**. Existe unha base de datos, na que aparece a listaxe de sementes e patacas de semente de produción ecolóxica existentes no mercado nacional. Esta base de datos pódese consultar na páxina web do Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación (<https://servicio.mapa.gob.es/ecosidwai/>).

Foto de Greta Hoffman : <https://www.pexels.com/es-es/foto/hombre-paneja-mujer-agua-7728405/>

Para a produción de sementes germinadas (brotes e berros), **poderase usar medio inerte (de substancias autorizadas)** destinado unicamente a manter as sementes húmidas.

O termo Material de Reprodución Vexetativa inclúe non só sementes, tamén plántulas, pugas, etc.

- Cultivos perennes - **O portainxerto debe ser ecolóxico** polo menos dunha xeración durante dúas tempadas de crecemento.
- **Será posible vender MRV** en conversión tras 12 meses (non para plántulas).

- Será posible a **venda de material de reprodución vexetativa orgánico heteroxéneo** sen ter en conta os requisitos de rexistro e a certificación de material prebásico.

“O período transitorio, durante o cal se introducen as técnicas de agricultura ecolóxica na unidade de produción, é o que se coñece como período de conversión”

Durante este período non se poden comercializar como ecolóxico as producións obtidas. O período de conversión iníciase tras a solicitude nos rexistros do CRAEGA, desde ese momento débese cumprir a normativa de produción ecolóxica, **quedando sometida a explotación a control**. Os períodos de conversión terán a seguinte duración:

- Cultivos anuais e herbáceos: **2 anos antes de sementar ou transplantar** o cultivo que se vai a cultivar como ecolóxico.
- Praderías: **2 anos antes da súa explotación** para pasto, heno ou ensilaxe como ecolóxico.
- Cultivos vivaces ou perennes distinto das praderías (árbores froiteiras, viñado,...): **3 anos antes da primeira colleita ecolóxica**.

O CRAEGA poderá decidir, co consentimento da autoridade competente, en certos casos: que **o período de conversión prorróguese** máis aló do prazo correspondente, debido á utilización anterior das parcelas, que **o período de conversión redúzase**, cando as parcelas fosen terreos naturais ou agropecuarios que non se trataban con produtos non autorizados pola normativa de agricultura ecolóxica; e sempre que se faciliten ao CRAEGA probas suficientes que demostren que as condicións se cumpren.

Inscripción da Explotación no CRAEGA

“O CRAEGA é o organismo encargado de vixiar o cumprimento da normativa vixente de produción agraria en Galicia, ademais é o responsable de xestionar os Rexistros de operadores e no caso da apicultura, do Rexistro de produción animal.”

O Proceso de inscrición no devandito Rexistro comeza coa entrega de documentación por parte do solicitante.

A través da web do CRAEGA (<https://www.craega.es>) todas as persoas interesadas teñen acceso ás normas de produción contidas nos regulamentos europeos correspondentes: regulamento de funcionamento e anexo de cotas, as normas técnicas, procedemento de certificación, procedemento para a identidade gráfica do logotipo, capítulo 9 recursos, reclamacións e litixios e follas explicativas da documentación necesaria para acompañar á solicitude de certificación.

Documentación a entregar (envío por correo postal ou por correo electrónico sempre que veña asinado dixitalmente)

- **Solicitude de certificación.**
- **Anexo I de Producción vexetal.**
- **Copia da ficha de SIXPAC** de cada unha das parcelas onde se van a realizar os cultivos.

- **Copia do N.I.F - N.I.E.** do solicitante. Se ademais existe un representante da persoa física, copia do N.I.F - N.I.E. da persoa que actúe como representante e autorización asinada polo solicitante que capacita a esa persoa a que a represente ante o CRAEGA.
- **Copia da Tarxeta de Identificación Fiscal.** Copia do N.I.F - N.I.E. da persoa que actúe como representante. Copia da Escritura de Poder ou Certificación do máximo órgano de goberno na que se especifique o nome e carácter da persoa que a representará diante do CRAEGA.
- **Cota xestión apertura de expediente:** é unha cota fixa de 200 euros que deberá abonar por transferencia bancaria indicando o nome do solicitante. Será necesario achegar copia da transferencia bancaria cando se remita a solicitude. Non se iniciará a tramitación do expediente mentres non se teña constancia do devandito pago.

Cando por calquera motivo esa documentación non se teña completada satisfactoriamente, non sexa correcta por razóns xurídicas ou doutra índole ou non se teñan ingresado as Cotas, requiriráselle ao solicitante a corrección dos defectos correspondentes mediante unha carta enviada por correo certificado nun prazo non superior a quince días hábiles desde a recepción da documentación no CRAEGA.

Se en posteriores entregas de documentación continúa sen completala satisfactoriamente volveráselle a requirir mediante unha carta por correo ordinario e respectando o mesmo prazo de envío de requirimento.

Sempre que non houbese unha solicitude por escrito solicitando a ampliación do prazo de requirimento de documentación e pasados dous meses desde o último requirimento sen que houbese un envío por parte do solicitante archivarase o expediente.

Independentemente aínda solicitando unha ampliación do prazo de requirimento, se o período de requirimento de documentación alóngase máis de 6 meses automaticamente archivarase o expediente. En ningún caso serán reembolsables as Cotas de Inscripción e Certificación que teña abonadas.

Cumprimentada a totalidade de documentación e aceptada a solicitude de certificación redáctase o Contrato de Certificación, onde se identifican as partes, o alcance da certificación, os medios de produción, o marco de confidencialidade ao que están sometidas as partes, as referencias normativas e demais recensións de obrigado cumprimento.

Para continuar co proceso de certificación será obrigatorio que o Cliente firme o Contrato de Certificación e realice o pago da cota de certificación e control.

Unha vez recibido o Contrato de Certificación asinado, o Director Técnico, aplicando o Programa de Control, asignará un Técnico do Órgano de Control para realizar a avaliación do expediente de certificación. O auditor remitiralle o Plan de Auditoría ao Cliente, no que se indicará a data de realización da auditoría, o nome do Técnico do Órgano de Control, os puntos de verificación e a documentación que se pretende revisar na mesma.

A auditoría desenvolverase realizando as comprobacións dos puntos de verificación e rexistros a cumprimentar e ao final da auditoría, levántase unha Acta de Inspección, na que o Técnico do Órgano de Control, consignará os aspectos que se poidan considerar relevantes e a identificación das mostras tomadas se as houber. A acta deberá ser asinada en proba de recepción tanto polo Técnico do Órgano de Control como polo Cliente ou representante do mesmo, podendo exercer o seu dereito á desconformidade no seu contido deixando constancia na mesma nas apartado observacións.

Posteriormente á auditoría, o Técnico do Órgano de Control elaborará un Informe de Auditoría para o Cliente onde se indicarán, de habelas, as non conformidades e os achados que as sustentan. Xunto con este informe remitirase o formato para a elaboración por parte do Cliente do Plan de Accións Correctivas. Devandito plan deberá ser remitido polo Cliente nun prazo inferior a quince días hábiles desde a recepción do Informe de Auditoría. Se non houbese non conformidades ou estas non conformidades tras a entrega do Plan de Accións Correctivas fosen valoradas positivamente, o Expediente do Cliente é levado polo Director Técnico ao Comité de Certificación para examinalo e chegar de maneira unánime á emisión do Informe do Comité de Certificación.

O Director Técnico responsable do Órgano de Control, tramitará e trasladará o Informe do Comité de Certificación á Secretaría quen procederá ao rexistro do expediente elevándoo á Presidencia do CRAEGA que en exercicio das súas funcións emitirá calquera das seguintes resolucións: Resolución de inscrición e Resolución de non inscrición. Resolución que se comunicará oficialmente e que deberá especificar as condicións para a concesión da certificación establecidas polo Comité de Certificación (entre as que se atopa o período de conversión), esta Resolución non é válida nin acreditativa de comercialización baixo a Denominación, quedando absolutamente prohibida a utilización deste documento con ese fin.

Unha vez obtido o ditame favorable por parte do Comité de Certificación e cando o Cliente transcorrendo o período de conversión obteña a primeira remesa de produto para comercializar con indicacións referentes á produción ecolóxica, a Dirección Técnica expedirá o Certificado de Conformidade.

C.R.A.E.GA.

Consello Regulador de Agricultura Ecolóxica de Galicia